

ΕΜ. ΔΑΜΠΑΚΗ

'Αθιγγανίς

υπερασπιστοῦ Κερκύρας, παρὰ Παναγιώτου Δοξαρά 'Ιππέως Λακεδαιμονίου ῥῥκε Μαΐου ιε'. »
'Ορθῶς παρατηρεῖ ὁ Μουστοξύδης ὅτι ὁ Δοξαράς κακῶς ἐχρήσατο τῇ λέξει ἐκτύπωμα ἐπὶ ζωγραφίας.

'Ο φίλος κ. Σ. Π. Λάμπρος ἀναφέρει, ὅτι εἰς τὴν ἐν Λευκάδι ἐκκλησίαν τοῦ ἁγίου Δημητρίου ὑπάρχουσιν ἔργα τοῦ Δοξαρά τοιαῦτα δὲ εἶνε αἱ τέσσαρες εἰκόνες τοῦ δεσποτικοῦ (1). 'Εν τῇ οἰκίᾳ Μελισσινοῦ ὑπῆρχον τέσσαρες μεγάλαις ἱστοριογραφίαι, αἵτινες κατὰ τὸ Μουστοξύδην, εἰσὶν ἔργα τοῦ Δοξαρά (2). 'Ο σεισμός τοῦ 1893 ὑπῆρξεν ἡ αἰτία ὥστε τρεῖς κατεστράφησαν καὶ τὴν σήμερον σώζεται μόνον μία μέτρων 2,25×1,70, τὴν ὅποιαν κατέχει ὁ κ. Κωνσταντῖνος Μελισσινός. Εἶνε μυθολογικὴ παράστασις. Κάτωθεν δὲ τῆς εἰκόνος πρὸς τὰ δεξιὰ εἶνε κύων. 'Η σεβαστὴ θέσπεινα ὑπερογδοχοντοῦτις Λαύρα Βολτέρο, τὸ γένος Μελισσινεῦ, εἶπεν ἡμῖν, ὅτι παρὰ τῶν προγόνων εἶχεν ἀκούσει ὅτι ὁ Δοξαράς κατόφκει παρὰ τῇ οἰκίᾳ Μελισσινεῦ καὶ ὅτι ὁ κύων των ὁσάκις τὸν ἐδλεπεν ὑλάκει καὶ τῷ ἐπετίθετο. 'Ο καλλιτέχνης δὲ χάριν ἀστεϊσμοῦ πρὸς ἐνθύμησιν τῆς ἐχθρας τοῦ κυνὸς τὸν ἐζωγράφησεν εἰς τὸν πίνακά του.

Τὰ ἔργα ταῦτα τοῦ Δοξαρά ἦσαν ἔργα νεανικά καὶ τὸ σωζόμενον ἔχει τὴν σχετικὴν ἀξίαν. 'Ο Κατραμῆς λέγει, ὅτι τὰ ἔργα ταῦτα εἶνε ἔργα τοῦ υἱοῦ τοῦ Παναγιώτου καλουμένου Νικο-

λάου, (1) ἀλλ' εἰς μίαν εἰκόνα εἶδμεν τὴν χρονολογίαν 1679. ἄρα εἶνε τῆς χειρὸς τοῦ πατρὸς. 'Ο Χιῶτης (2) ἱστορεῖ, ὅτι εἰς τὸν ἐν Ζακύνθῳ ναὸν τοῦ ἁγίου Δημητρίου τοῦ Κόλλα, ὑπάρχει εἰκὼν παραστάνουσα τὸν ἅγιον 'Ιωάννην τὸν Δομασκηὸν καὶ τὴν ἁγίαν Βαρβάραν καὶ ὅτι ἡ εἰκὼν αὕτη εἶνε ἔργον τοῦ Παναγιώτου Δοξαρά. 'Αλλ' ὁ ἀείμνηστος ἱστοριογράφος ἐπλανήτο, διότι εἰς τὸ βιβλίον Α' τῆς ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου Δημητρίου τοῦ Κόλλα σελ. 166, σωζόμενον εἰς τὸ ἐνταῦθα ἀρχαιοφυλακεῖον, εὑρεται τὴν ἐξῆς σημείωσιν : 1757 Δεκεμβρίου πρώτη ἔκδομα ἕνα κόνισμα μεγάλο τὸν ἅγιον 'Ιωάννην τὸν Δομασκηὸν καὶ τὴν ἁγίαν Βαρβάραν καὶ τὸ ἱστόρησε ὁ Νικόλαος Κουτούζης μετὰ τὴν ἀσηστέντζα (3) τοῦ Δασκάλου τοῦ Δοξαρά καὶ τοῦ ἔδωκα τρία τζεζίνια τοῦ Κουτούζη». 'Η εἰκὼν αὕτη, μεγέθους μέτρου 1,10×80, φαίνεται ὁμῶς πρὸς τὰ δεξιὰ, ἅμα εἰσέρχεται τις εἰς τὴν ἐν λόγῳ ἐκκλησίαν.

Τὰ σπουδαιότερα ἅμα δὲ καὶ τὰ σημαντικώτερα καὶ γνωστότερα ἔργα τοῦ Παναγιώτου Δοξαρά ἦσαν αἱ εἰκόνες ἐν τῇ οὐρανίᾳ τοῦ ἐν Κερκύρᾳ ναοῦ τοῦ πολιούχου τῶν Κερκυραίων.

'Απὸ τοῦ 1521 τὸ ἱερόν λείψανον τοῦ ἁγίου Σπυρίδωνος λόγῳ προικὸς ἀνήκει εἰς τὴν εὐπάτριδα οἰκογένειαν τῶν Βουλγάρων. Τὸ λείψανον τοῦ 'Αγίου μετεφέρετο ἀπὸ ἐκκλησίας εἰς ἐκκλησίαν ἕνεκα τῶν ἐκάστοτε περιστάσεων, καὶ τέλος ἀνηγέρθη ὁ νῦν ὑπάρχων τοῦ 'Αγίου ναός, ὅστις ἐγκαινιάσθεις τῷ 1589, συνεπληρώθη ἐξ ὁλοκλήρου τῷ 1594 καὶ τῷ 1590 προσετέθη τὸ καδωνοστάσιον. 'Εν τῷ ναῷ τούτῳ ἐγένοντο ἐπανειλημμένως καὶ γίνονται πλεῖστα βελτιώσεις καὶ καλλωπισμοί, κατὰ μέγα μέρος δι' ἐκτάκτων συνδρεμῶν τῶν χριστιανῶν. Καὶ αὕτη ἡ οἰκογένεια Βουλγαρῇ ἐδείξε καὶ δεικνύει ζῆλον εἰς καλλωπισμὸν τοῦ ναοῦ τούτου. 'Ο ἐπισμύστερος τῶν στολισμῶν ἐγένετο τῷ 1727 ὑπὸ εὐλαβῶν χριστιανῶν διὰ τῶν περικαλλεστάτων εἰκόνων, αἵτινες ἐκόσμουσαν τὴν ὁρσφὴν. Αἱ εἰκόνες ἦσαν δεκαεπτὰ, ἐξ ὧν αἱ μὲν κατὰ τὰς γωνίας τέσσαρες, παρίστανον τοὺς Εὐαγγελιστάς, αἱ δὲ λοιπαὶ 13 ἀντικείμενον εἶχον τὰ κατὰ τὸν βίον καὶ μετὰ θάνατον θαύματα τοῦ πολιούχου τῶν Κερκυραίων. 'Επειδὴ ὅμως αὗται ἐπαλαιώθησαν καὶ ἐφθάρησαν ὑπὸ τοῦ κονιορτοῦ καὶ τῶν πολλῶν θυμιαμάτων, ἠναγκάσθη ὁ ἱδικοτῆς τοῦ ναοῦ μακαρίτης ἱερομόναχος Γεώργιος Βουλγαρῆς νὰ ἀντικαταστήσῃ αὐτάς διὰ νέων, ὅς ὁ μακαρίτης ζωγράφος Νικόλαος 'Ασπιώτης ἀντέγραψε καθ' ὅσον ἠδύνατο ἀπὸ τῶν παλαιῶν, αἵτινες ἄλλως τε τοσοῦτον ἦσαν σεσθασμένοι, ὥστε ἀφῆρέθησαν κατακερματισμένοι, μὲν τριῶν

(1) Παναγιώτου Δοξαρά Περὶ Ζωγραφίας κλ. 'Αθήναις. 1871, σελ. ιδ'.

(2) 'Ενθα ἀν. σελ. 20.

(1) Φιλολογικά 'Ανάλεκτα. Ζακύνθος 1879, σελ. 360.

(2) 'Ιστορικά 'Απομνημονεύματα τόμ. ΣΤ'. Ζακύνθος 1887 σελ. 402.

(3) 'Ασηστέντζα = βοήθεια.